

Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών

Κοινωνιολογία του Πολιτισμού

Ενότητα 2: Κοινωνιολογία - πολιτισμός - κουλτούρα.

Επικ. Καθηγητής: Νίκος Φωτόπουλος

e-mail: nfotopoulos@uowm.gr

Τηλ. Επικοινωνίας: 23850-55150

Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ψηφιακά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Περιεχόμενα ενότητας

- Αναλυτική περιγραφή.
- Λέξεις- κλειδιά.
- Κοινωνιολογία-κοινωνική σκέψη.
- Νεωτερικότητα.
- Το πρόγραμμα του Διαφωτισμού.
- Κουλτούρα & πολιτισμός.
- Η θεωρητική διαμάχη.
- Η προσέγγιση του πολιτισμού στις κοινωνικές επιστήμες.
- Η κουλτούρα στις κοινωνικές επιστήμες.

Αναλυτική περιγραφή στόχων του μαθήματος (1/2)

Οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση:

- Να ερμηνεύουν και να αναλύουν κριτικά το «πολιτισμικό γίνεσθαι».
- Να έρθουν σε επαφή με τον τρόπο που η κοινωνιολογική ανάλυση ερμηνεύει το νεωτερικό πολιτισμό.
- Να προβληματιστούν πάνω στα μεγάλα θεωρητικά και ιδεολογικά ζητήματα της κοινωνικής και πολιτικής σκέψης.
- Να αναπτύξουν την κριτική διάσταση στην προσέγγιση των πολιτιστικών θεσμών, μηχανισμών και διαδικασιών.

Αναλυτική περιγραφή στόχων του μαθήματος (2/2)

- Να εξοικειωθούν με τα εργαλεία της κοινωνιολογικής ανάλυσης.
- Να αναπτύξουν μια κριτική και ταυτόχρονα ορθολογική γνώση πάνω σε εφαρμοσμένα ζητήματα που αφορούν νευραλγικά θέματα όπως η κουλτούρα, η αισθητική, η πολιτισμική και κοινωνική συνείδηση.
- Να έρθουν σε επαφή με τα μεγάλα θεωρητικά και ιδεολογικά ρεύματα της νεωτερικότητας, με έμφαση στο πλαίσιο της κριτικής θεωρίας.

Λέξεις – κλειδιά, Βασικοί όροι

- Κοινωνιολογία.
 - Νεωτερικότητα.
 - Παγκοσμιοποίηση.
 - Πολιτισμός.
 - Κουλτούρα.
 - Γνώση.
 - Εξουσία.
 - Κυρίαρχη ιδεολογία.
- Μαζική κουλτούρα.
 - Ταξική συνείδηση.
 - Επαναστατικό υποκείμενο.
 - Αλλοτρίωση.
 - Χειραφέτηση.
 - Αισθητική.
 - Πολιτιστικές βιομηχανίες.
 - Μαζική κουλτούρα.
 - Κιτς.

Κοινωνιολογία -κοινωνική σκέψη

- Η επιστήμη της κοινωνίας (18ο -19ος αιώνας).
- Βιομηχανική επανάσταση.
- Ιδέες του Διαφωτισμού.
- Επιστημονικές κατακτήσεις.
- Από το Μύθο στο Λόγο: μια νέα φιλοσοφία ζωής.
- Μια νέα κριτική, μια νέα μέθοδος προσέγγισης των κοινωνικών φαινομένων.

Νεωτερικότητα

- Η περίοδος που αρχίζει από το 15ο – 16ο αιώνα και μετά.
- Εποχή του διαφωτισμού: «αιώνας των Φώτων» (1688-1789).
- Η βιομηχανική επανάσταση.
- Μεγάλες επιστημονικές και τεχνολογικές ανακαλύψεις.
- Το πέρασμα από την εποχή του μύθου στο Λόγο.
- Καπιταλιστική κοινωνία.

Το πρόγραμμα του Διαφωτισμού και της νεωτερικότητας

- Καθολικότητα.
- ελευθερία-ισότητα-αδελφосύνη.
- Δικαιοσύνη.
- Δημοκρατία.
- Παιδεία.
- Ανεκτικότητα.
- Ανεξιθρησκία.
- Λογοκρατία.

Κουλτούρα και πολιτισμός

- Η λέξη *πολιτισμός*, καθώς και η συχνά χρησιμοποιούμενη σήμερα ως συνώνυμη λέξη *κουλτούρα* (ως *culture*) εμφανίστηκαν ίσως σχετικά αργά στην ιστορία.
- Η πρώτη χρήση τους εντοπίζεται στη Δυτική Ευρώπη κατά τα τέλη το 18ου αιώνα και μέχρι την καθιέρωσή τους τον 19ο αιώνα, κατά την εποχή που η οποία αποκαλείται ως «νεωτερικότητα».

Η θεωρητική διαμάχη (1/2)

- Οι δύο αυτοί όροι έχουν προκαλέσει θεωρητικές διαμάχες ως προς τον ορισμό και την εννοιολόγησή τους. Ωστόσο μέσα από τις διαφορετικές ερμηνείες και σημασίες που τους έχουν αποδοθεί αντανακλούν πολλές θεμελιώδεις ιδέες, αξίες, κοινωνικές καταστάσεις, συνθήκες, αντιθέσεις και συγκρούσεις που διαμόρφωσαν τη φυσιογνωμία και την εξέλιξη της σύγχρονης εποχής.

Η θεωρητική διαμάχη (2/2)

- Αξίζει δε να επισημανθεί ότι γύρω απ' αυτές τις δύο λέξεις αναπτύχθηκαν τόσο πολλές και διαφορετικές σημασίες, όσο και παρεξηγήσεις σχετικά με τον ορισμό τους. Αναδείχθηκαν σε βασικούς όρους όλων των ανθρωπιστικών και κοινωνικών επιστημών: κοινωνιολογία, ιστορία, εθνολογία, κοινωνική ανθρωπολογία, φιλοσοφία).

Η προσέγγιση του πολιτισμού από τις κοινωνικές επιστήμες

- Εθνολογία & κοινωνική Ανθρωπολογία οι κύριοι δότες από πλευράς πρακτικών ερευνών: μελέτη φυλών-εθίμων-δοξασιών-παραδόσεων κλπ).
- Κοινωνιολογία: «θεωρητική» αιμοδοσία στη μελέτη του πολιτισμού.

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σημείωμα Αναφοράς

- Copyright Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών, Φωτόπουλος Νίκος. «Κοινωνιολογία του Πολιτισμού». Έκδοση: 1.0. Φλώρινα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <https://eclass.uowm.gr/courses/NURED269/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Όχι Παράγωγα Έργα Μη Εμπορική Χρήση 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Ως Μη Εμπορική ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

